

Nieuws

| News

Deze rubriek is een kroniek van wiskundige activiteiten in Nederland. Toekomstige activiteiten worden aangekondigd en van voorbije activiteiten wordt verslag gedaan. Wilt u uw aankondiging of verslag in deze rubriek geplaatst zien? Stuur ons dan uw bijdrage, zo mogelijk met illustratie. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te weigeren of in te korten.

Redacteur: Nikki Levering
 nieuws@nieuwarchief.nl

Leermeesterprijs TU Delft naar Kees Vuik

De TU Delft heeft de Leermeesterprijs 2022 uitgereikt aan professor Kees Vuik, hoogleraar numerieke wiskunde. De prijs, die sinds 1994 bestaat, is bedoeld voor een hoogleraar die bij de top van de TU Delft hoort en zowel in onderzoek als onderwijs uitblinkt. Vuik is de afgelopen jaren onmisbaar geweest voor de faciliteit Delft High Performance Computing. Zijn inspanningen hebben geleid tot de komst van de Delft Blue-supercomputer, die de grenzen van numeriek modelleren en simuleren verder zal verleggen. Hij heeft inmiddels ook bijna 200 studenten en meer dan 40 promovendi begeleid, waarvan minstens zes nu zelf professor zijn. tudelft.nl

Perfekte scores bij Nederlandse Wiskunde Olympiade

Tijdens de finale van de Nederlandse Wiskunde Olympiade heeft zesdeklasser Lance Bakker (KSG Hoofddorp) de maximale score van 50 punten gehaald. Ook Daniël van Westreenen (Stanislascollege Delft) haalde de volle score, maar omdat Lance ook foutloos was in de eerste twee rondes werd hij uitgeroepen tot winnaar in de categorie klas 6. De categorie klas 5 werd gewonnen voor Yanniek Nitescu (49 punten, Huygens Lyceum Eindhoven), die een punt meer behaalde dan nummer twee Allie Zong (Lorentz Casimir Lyceum Eindhoven). Tobias Kristiansen (Stedelijk Gymnasium Leiden) wist met 45 punten de eerste plek in de categorie klas 4 en lager te bemachtigen. Voor een aantal van de winnaars was het niet hun eerste wiskundeprijs. wiskundeolympiade.nl

YAL-lidmaatschap voor Francesca Arici

Francesca Arici, universitair docent in de groep Analyse en Dynamische Systemen aan de Universiteit Leiden (UL), is geselecteerd om de komende vijf jaar de Young Academy Leiden (YAL) te versterken. De YAL, opgericht in 2019, bestaat uit een kleine groep jonge academici die afkomstig zijn van de verschillende faculteiten van de UL. Het doel is om interdisciplinaire samenwerking te stimuleren en jonge academici een stem te geven in beleidskwesties over wetenschap en onderwijs. Verder is de YAL actief bezig met outreach. Het publieksbereik van de wiskunde vergroten is iets waar Francesca Arici al langer mee bezig is. Zo is zij lid van de Raising Public Awareness-commissie van de European Mathematical Society en plaatsvervangend lid van de standing committee van de organisatie European Women in Mathematics. universiteitleiden.nl

Irispenning 2022 naar Universiteit van Nederland

De Universiteit van Nederland (UvNL) heeft op de Avond van Wetenschap en Maatschappij de Irispenning 2022 voor Excellente Wetenschapscommunicatie ontvangen. De prijs, in het leven geroepen door NEMO Science Museum, Rijksmuseum Boerhaave en het Teylers Museum, is bedoeld voor projecten die gedurende langere tijd op vernieuwende en eigenzinnige wijze een breed publiek weten te informeren over onderwerpen op het terrein van wetenschap en techniek. UvNL doet dit door middel van een podcast, waar wetenschappers vanuit alle veertien Nederlandse universiteiten hun kennis met het brede publiek delen. Op Spotify en YouTube hebben deze mini-colleges een groot bereik, met gemiddeld 1,2 miljoen kijkers en luisteraars per maand. Onder de wiskunde podcasts zijn onder andere ‘Hoe kun je met statistiek levens redden?’ (Daniel Oberski, UU) en ‘Waarom spelen sommige wiskundigen graag in de zandbak?’ (Pieter Roos, UT). Verder zijn er mini-colleges van Johan van Leeuwen (TU), Arne Smeets (RU), Djoerd Hiemstra (UT) en Maurits Kaptein (RU). universiteitvannederland.nl

LOWI verwelkomt Klaas Landsman

Klaas Landsman, hoogleraar mathematische fysica aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en winnaar van de NWO Spinozapremie, is aangesteld als nieuw lid van het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI). Het LOWI is in 2003 door de KNAW, NWO en de universiteiten van Nederland opgericht als onafhankelijk adviesorgaan voor het afhandelen van meldingen over mogelijke misstappen binnen het onderzoek die haaks zouden staan op wetenschappelijke integriteit. Helaas groeit het aantal zaken dat door de LOWI behandeld moet worden al sinds haar oprichting. ru.nl

Mostafa Meliani naar Heidelberg Laureate Forum

Promovendus Mostafa Meliani (Radboud Universiteit) mocht aanwezig zijn bij 9th HLF 2022, het Heidelberg Laureate Forum. Voor deze jaarlijkse conferentie worden tweehonderd jonge onderzoekers met veel potentie binnen de wiskunde of computerwetenschappen geselecteerd. Tijdens de conferentie zijn veel laureaten van prestigieuze prijzen, zoals de Abelprijs, A.M. Turing Award en Fieldmedaille, aanwezig. ru.nl, Heidelberg-laureate-forum.org

Ig Nobelprijs voor onderzoek naar roddels

De Ig Nobelprijzen zijn satirisch bedoelde alternatieve Nobelprijzen voor onderzoek dat je eerst laat lachen en daarna aan het denken zet. Dit jaar is de Ig Nobelprijs voor de Vrede uitgereikt aan een groot internationaal onderzoeksproject, met inbreng van zowel de VU als de TU/e, naar het modelleren van eerlijk en oneerlijk gedrag. Het team ontwikkelde een algoritme waarmee we strategisch kunnen bepalen wanneer we tijdens het roddelen eerlijk moeten zijn en wanneer we beter een leugen kunnen vertellen. Hun onderzoek toont aan dat roddelen niet altijd negatief hoeft te zijn: door eerlijke roddels te verspreiden kan samenwerking en het functioneren van teams worden bevorderd. Ook de Ig Nobelprijs voor de economie was wiskundig getint: een team Italiaanse onderzoekers ontving de prijs voor hun wiskundige uitleg van de grote rol van geluk ten opzichte van talent in het behalen van succes. tue.nl, improbable.com

Cosmos Boekenprijs voor De Paraplu-stelling

De Cosmos Boekenprijs voor het beste populairwetenschappelijke boek van het jaar is afgelopen oktober voor het eerst uitgereikt. De prijs is in het leven geroepen om lezen bij het jonge publiek aan te moedigen, en nieuwe generaties te inspireren. Zowel de prijs van de scholierenjury als van de vakjury ging naar het boek *De Paraplu-stelling* van de Franse wiskundige Mickaël Launay. In het boek geeft Launay voorbeelden van de paraplu-methode, waarbij problemen in de alledaagse wereld worden opgelost door een uitstapje te maken naar de abstracte wereld van de wiskunde, waarin meer hulpmiddelen zijn, zoals bijvoorbeeld negatieve getallen. In dit boek ontbreekt de grondlegging van de geometrie door Euclides uiteraard niet, en worden ook de wiskundige grondslagen van de relativiteitstheorie, een belangrijk voorbeeld van de paraplu-methode, uitgebreid behandeld. newscientist.nl

UCLouvain-leerstoel voor Ieke Moerdijk

Professor Ieke Moerdijk (UU) heeft de De la Vallée Poussin-leerstoel aan de Université catholique de Louvain (UCLouvain) ontvangen. De leerstoel, sinds 2002 jaarlijks toegekend, is vernoemd naar de Belgische wiskundige Charles de la Vallée Poussin, die in 1896 de priemgetalstelling bewees. De toewijzing van Moerdijk is een erkenning voor de exceptionele bijdragen die hij leverde in de topologie, categorietheorie en differentiaalmeetkunde. Eerdere ontvangers van de leerstoel zijn Robbert Dijkgraaf en Jacques Tits (Abelprijs 2008). uu.nl, uclouvain.be

Beschuldigingen van valsspelen houden schaakwereld in zijn greep

Na een ongeslagen reeks van 53 partijen verloor wereldkampioen Magnus Carlsen op de prestigieuze St. Louis Sinquefeld Cup verrassend van de met zwart spelende en veel lager gerankte Amerikaanse tiener Hans Niemann. Na dit verlies trok de Noor zich zonder uitleg terug uit het toernooi. In de online partij die ze twee weken na deze wedstrijd spelen doet Carlsen slechts één zet, voor hij opgeeft en zijn beeldscherm op zwart zet. Carlsen heeft het vermoeden dat Niemann valsspeelt, en weigert nog tegen hem te

spelen. Niemann, die jaren in Utrecht op school zat en in Nederland leerde schaken, bekend vervolgens in twee online partijen, toen hij 12 en 16 was, te hebben vals gespeeld, maar ontkent verder alle beschuldigingen van vals spel. Toch wordt hem door Chess.com, de grootste schaakwebsite ter wereld, de toegang tot zijn account ontzegd, en wordt hij geweerd van een jaarlijks toernooi waar een miljoen dollar op het spel staat.

Er lopen talloze onderzoeken om te zien of Niemann inderdaad vals gespeeld zou hebben. Waar valsspelen vroeger gebeurde door op het toilet met anderen te overleggen, zijn er tegenwoordig vernuftigere methodes. Zo zou via geheime camera's of oortjes gebruikgemaakt kunnen worden van een schaakcomputer. Omdat goede spelers de hulp van zo'n computer op slechts een handvol zetten tijdens de partij nodig zullen hebben, is controle moeilijk. Maar Chess.com weet het zeker: Niemann heeft gefraudeerd. In een verklaring van 69 pagina's concluderen ze dat de Amerikaan in meer dan 100 online partijen heeft vals gespeeld, waaronder op evenementen waar prijzengeld te verdienen was. Ze concluderen dit na een analyse van Niemanns partijen, waarin ze naar eigen zeggen veel statistische vreemdheden hebben ontdekt. Professor Kenneth Regan, die als wiskundig informaticus aan de Universiteit van Buffalo statistische methoden heeft ontwikkeld om vals spel in het schaken aan te tonen, heeft echter zijn bedenkingen over de fraude-aantijgingen tegen Niemann. Volgens zijn analyse vertonen de partijen van Niemann geen opvallende afwijkingen.

De internationale schaakbond FIDE heeft inmiddels een officieel onderzoek ingesteld. Niemann heeft een zaak aangespannen tegen Carlsen, zijn bedrijf Play Magnus Group en Chess.com. Met ingediende claims zoals smaad, laster en samenzwering, zal deze schaakrel voorlopig nog niet ten einde zijn. *nos.nl*

Foto: Crystal Fuller/Saint Louis Chess Club

Magnus Carlsen (links) in duel met Hans Niemann tijdens de St. Louis Sinquefeld Cup

Winnaars ICIAM-prijzen 2023 bekend

De winnaars van de prestigieuze ICIAM-prijzen 2023, die in augustus 2023 tijdens het ICIAM uitgereikt zullen worden, zijn bekend gemaakt. De Collatz-prijs gaat naar Maria Colombo (EPFL), onder meer voor haar bijdragen aan de regularity theory en haar analyse van singulariteiten van elliptische partiële differentiaalvergelijkingen. Alfio Quarteroni (Politecnico di Milano) zal de Langrange-prijs ontvangen voor zijn werk aan eindige-elementen- en spectraalmethode. De Maxwell-prijs is voor Weinan E (Peking University, Princeton), welke hem onder andere wordt uitgereikt voor zijn onderzoek

naar machine-learning algoritmes. Leslie Greengard (NYU, Simons Foundation) ontvangt de Pioneer-prijs voor zijn vernieuwende onderzoek naar snelle algoritmes, zoals de fast multipole method. De Su Buchin-prijs, die naast het onderzoek ook de bijdragen aan de wiskundegemeenschap in Latijns-Amerika erkent, gaat naar José Mario Martínez Perez (Unicamp). De Industry-prijs, in 2023 voor het eerst uitgereikt, zal worden ontvangen door Cleve B. Moler, de oprichter van MATLAB en mede-oprichter van MathWorks. *iciam.org*

Winnaars beste Scriptie Toegepaste Wiskunde 2022 bekend

Tijdens de tweede editie van het Dutch Mathematics Community Event zijn de Best Thesis in Applied Math Award 2022 BSc en MSc uitgereikt. Voor de beste masterscriptie waren Shravan Chipli, Teun Druif en Yanna van der Vlugt genomineerd. De award ging naar Teun Druif, die in zijn scriptie voor DB Cargo Nederland keek naar de planning van rangeerterrein de Kijfhoek. De drie genomineerden voor de beste bachelorscriptie waren Gaby Hageman, Meggie Wijen en Thomas van Houdt. De award werd gewonnen door Gaby Hageman die in haar scriptie voor het Erasmus MC onderzocht of machine learning tot betere voorspellingen kan leiden voor het na zes maanden wel of niet onafhankelijk lopen van patiënten met het syndroom van Guillain-Barré. *Platform Wiskunde Nederland*

Koninklijk Wiskundig Genootschap

Young KWG

Vijf jonge wiskundigen hebben aangeboden een nieuwe bestuurslaag vorm te geven binnen het KWG, Young KWG. Met hen is deze herfst een eerste bespreking gepland om ideeën uit te wisselen over nieuwe KWG-activiteiten die met name interessant zijn voor promovendi, postdocs en tenure trackers.

KWG-bestuur

Het KWG-bestuur is verheugd met het nieuws dat Charlene Kalle (Universiteit Leiden) heeft aangeboden vanaf april 2023 de rol van vice-secretaris binnen het KWG te vervullen. Deze functie stond sinds afgelopen april nog open.

Pythagoras

De subsidieaanvraag 'Pythagoras op de middelbare school' die eerder dit jaar is ingediend bij de call 'beta outreachmiddelen' van het Landelijk Overleg Bètadecanen is volledig gehonoreerd. In de eerste helft van 2023 zullen alle Nederlandse scholen met havo en/of vwo gratis tien exemplaren van drie nummers van *Pythagoras* ontvangen. Voor het schooljaar '23/'24 kunnen de scholen een speciaal kortingsabonnement afsluiten voor dertig exemplaren waarbij zij alleen de portokosten betalen.

Recent verschenen:

Epsilon Uitgaven (www.epsilon-uitgaven.nl)

Zebra 65. Filosofie van de wiskundige praktijk, Joachim Frans, Bart Van Kerkhove en Jean Paul Van Bendegem, € 10, 2022.

Zebra 64. Rekenen met risico's – Wiskunde bij schadeverzekeringen, Dennis Dannenburg, € 10, 2022.

Graf 3. Reken maar – een doeboek met stokjes, muntjes en symbolen, Marijke Hassefras-Zuidbroek, Jeanine Daems en Peter Lanser, € 8, 2022.